

1 Timoti Pas mam̄i Por ai Timotimbo sürü pap̄imarand̄i

1 Ro Por Sisas Kraisind̄i hoaf̄i sahamind̄i ha-r̄ihandeimb-anah̄i. God s̄ihefimbo aboedamboreamuni-randeimbi asu Sisas Krais ranahambo anihondümbo-r̄ihurühi himboayef̄i aiyafan̄i wambo hoaf̄i semind̄i hombohünd̄a kafoarine h̄in̄ingi-marineand̄ir̄i. **2** Timoti, wandi süngumboyo se anihondümbo-mariwori asu se wandi n̄imori hondü nahurai-anaf̄i. Pas nda s̄ihambo sürü papir̄ih̄i koarariheheand̄i. Ape God asu ahant̄i n̄imori Sisas Krais ai s̄ihambo moanī h̄ipoambond̄ine hohoanimo-nd̄inanihü ḥgusüfoambe afurife kūfimb̄i hohoanimo mb̄isabinanin-amboane.

T̄kai yamundife hoaf̄i ra raguanambo-nd̄ihumboane

3 Ro Masedonia h̄if̄na hahühi asu s̄ihambo Efesus ḥgoaf̄ihü mb̄inimbafa sahehea hoaf̄imehanini ranane asükai haponda s̄ihambo hoafehanini. Se ranihü n̄imbafimbo nindou b̄idif̄iri ai t̄kai hoaf̄i süngufe hohoanimo yamundarundüri ra yowan̄i mb̄isafipuri saheheamboyah̄i hoaf̄imehanini. **4** Rananimbo se hoaf̄indaf̄i-ndürani ai ḥgir̄i t̄kai hoaf̄indei asu ahei hürütühoaf̄i, ahuir̄hoandi ndürimbo türüfoefe ho watapor̄i hohoanimo ra mb̄isihhind-amboane. Nḡa yahurai yamundife hoaf̄i ana simbor̄i hoaf̄i tüküfe arand̄i, nḡa

asu ranı hohoanımo ranai ana ɳgırı aheimbo Godımbo anıhondümbofihi ahandı ratüpuri fífırifembo-hündə fandıhendürı, ɳga wanı. Nga anıhondümbofe hohoanımo yanğırı randeambœ. ⁵ Ro ɳgusüfo pefe hohoanımo botıfembohündə hoafı ra hoafayahanıntı. Ngusüfoambe sürühoeimbı hohoanımo, Godındı hımboahü hüti-koateimbı hohoanımo asu anıhondümbofe hohoanımo munguambo ra ɳgusüfo pefe hohoanımo nımındıh-anı.

⁶ Asu nindou bıdıfırı ana hohoanımo ranahambo munguna daboadanamborıhi hehimboanei, asu hıhındı wataporı ranahambo yanğırı hohoanımoyei hei arıhındı.

⁷ Aiana Godındı ahınümbı hohoanımo ranahamboanemo yamundıhu-rıhundeimbı-ndefımbo mehomo. Nga ai ahamundi hoafı ranahandı nımındıhındı asu ai rananı moatükunımbı anıhondümboanefı hoafayefı mehomo ra moai fífırundi.

⁸ Sıhırı yarıhu fífırıhundi God ai nindou-yafe hohoanımo dıboadofembo-hündambo ahandı ahınümbı hohoanımo hıñıngımareandı. Asu nindou ai ahınümbı hohoanımo ranahandı ratüpuri hondı rawarıhindı ana, ra aboed-ane.

⁹ Nga sıhırı ndanahambo ndondıhu yandıhu fífırındıhumboane: God ai nindou aboedi ranaheimbo-yopoanı ahınümbı hohoanımo hıñıngımareandı, ɳga wanı. Ndani-moatükuni ranana nindou ai ahınümbı hohoanımo gogonımbırıhehi-ndeimbı, bogorımboyafu-ndeimbımbı hıfnambo-rıhipureimbı, Godımbo daboadanambo-rıhoreimbı, moaruwai hohoanımo süjgurıhi-ndeimbı, Godındı

hohoanimo ana ambe sei-rihundeimbi, hifi ndanihunda hohoanimo sengufemboane seimbti, boagirambo hifikoarinhinduri-rihundeimbi asu nindou hifikoari-hindeimbi munjuambo ranaheimbo God ai ahinumbi hohoanimo hiningga-mareandi. ¹⁰ Asu nimorehi sisihimo-yeimbti, nindowenih bogo moaruwai hohoanmoyomo-rundeimbi, nindoumbo humbuuhunyomo sowandumo homo kakfi fihimbo koarhou-rundeimbi, tikai hoafiyeyi-rihundeimbi, asu moani hoangirih hehi nimamo nda sei-rihundeimbi, yamundife hoafi aboedi ranahambo daboadi hihirihindeimbi, nindou munjuambo ranaheimbo God ai ahinumbi hohoanimo ra hiningga-mareandi. Nga ahinumbi hohoanimo ndanana ran-moatükunt, asu amur moaruwai hohoanimo aho ranai aboedi hohoanimo ranahambo gabudeamboembo-hunda gifembo-hündamboane. ¹¹ Hoafi hondü ranana aboedi hoafi God ai wandi warihü masendi ranidibo simogod-ane. Hoafi aboedi ranahambo aboed-ane asei asu God ai hihifi-hihifi hohoanimo nimindihayu ra hoafi memuni.

Por Godimbo hihifariuri

¹² Sihefi Adükari Sisas Krais ai wambo hohoanimo-yundirühi, wandi ratüpuri nda wudipoaponde randeambui yahuuhaya, wambo ahandi-mayo nginindi ra masendira-mboanahit, asu ro ranahambo hihifarihün. ¹³ Yini, ro horombo ahambo hoafiyahandowohü tirifoarihinühi moaruwaimbo-rihinühi ahambo hürütümarihün, nga ro ahambo anihondümbofi

asu fífífekeoate manimboaha ranimboyu ai wambo hipoambo-mareandırı. ¹⁴ Adükari ranai wambo hipoambo-mareandırıramboyahı, ro Sisas Krais-dıbo anımboahı. Ranıyu wambo anıhondümbofe asu hipoambofe hohoanımo afındı masendırı. ¹⁵ Hoafı nda anıhondü hond-anıe asu munğu ai anıhondümbo-mbirihind-amboane. Sisas Krais ai moaruwai hohoanımoyefembü sıhefımbo aboedambo-femunımbo makusu, nga moaruwai hohoanımoyei-rıhündeimbı ranaheimbo munjuambo ngasındı-heandürımboanahı. ¹⁶ Nga Sisas Krais ai moaruwai hohoanımoyeimbı himboana wamarandırı hu ra nafuimbohunda ngasındıhearü hehea moaruwai hohoanımoya-rıhandeimbı wambo boatei hipoambo-mareandırı. Nindou dıdıyei Kraisımbo anıhondümbo-ndıhoranı asu süngunambo koadürümbo-koadürümbo yangırı nıngombo semindımboayei ranaheimbo ro sisamı nahurai-anahı. ¹⁷ Aiana Bogorı adükari hondü koadürümbo-koadürümbo nüngumboani. Aiana yífikoateyu-randeimb-ani, asu ahambo nindou ai hoeife-koateyu-randeimb-ani. Ai mamani God hondayu asu ahambo ndırı adükärümbe-ani asu ai koadürümbo-koadürümbo bogorı hondani mbısefımboane, nga anıhond-anıe.

Timoti ai niginındı nüngumbo yifarimbiyu-wamboane

¹⁸⁻¹⁹ Timoti, se wandı nımorı nahurai-anafı. Horombo Godındı hoafı hoafıyu-randeimbı ai sıhambo nıñı-moatükünü süngunambo refemboayafı ranahambo hoafımayu asu

ro hoafि ranahambo hohoanımoya hehea, haponda se randowandı asahanıñi. Se hoafि ra ńgınındı kıkıhındandıfı nımbafımbo-anımbo asu sıhafı ńgusüfoambe hütikoate-ndafühi anıhondümbo-ndıworühi moaruwai hohoanımo dıbo yifiarımbohunda tıñırıfondafı. Nindou bıdıfırı ahei ńgusüfoambe ra moaruwai-ané asei, ńga ranahambo raguanambo-marıhindı ranımboanei asu ahei anıhondümbofe hohoanımo ra mahanondırı sip ho nımoeifihi tırımondeandühi hımonı ahano nou. ²⁰ Nindou yimbu yahurai-anafanı ahafandi ndırı Himeneus, Areksander ahafanımbo ro Satanındı warıhü-marıheapırı. Nindou yimbu ai randafıneandühi karını asu ai Godımbo tırıfoefe hoafıkoate-mbeyafanda sahehea.

2

Godımbo didıbafıfe hohoanımo

¹ Boatei se anıhondümbo-rıhindeimbı aheimbo hoafındafındürühi anımboya, se nindou munjuambo fehefe-ndürımbohunda Godımbo dıdıbafı-ndahindowohü hıhıfındıhorı, mbısafı. ² Adükarı bogorımbo-yafundeimbı, asu munjuambo gafman ranahambo-hündambo Godımbo hoafımbeyafındo-wamboane sıhırı aboedı nımarımbohunda. Rananımbo asu sıhırı Godındı hohoanımo süngundihi nindoumbo hohoanımondefı ńgefımboane. ³ Sıhırı hoafı yahurai hoafayef-anımbo ra aboed-ane asu God sıhefımbo aboedamboreamuni-randeimbı ai ranahambo yifirayu. ⁴ Ai nindou munjuambo aboedambo-ndıheandürühi asu anıhondü hoafı ra fıfırımbı-rıhında yahumboani. ⁵ God

mam-anı asu hoafि semündü hu semündü hu-randeimbি nindou mam-anı. Aiani God asu nindoumbo sowana hoafि semündü hu semündü hu arandı. Nindou ra Krais Sisasani. ⁶ Ai muŋguambo nindou aboedambofendürimbohunda ahанди fi Godimbo masagado. Niňi-simboanıyo God ai yifirimayu ra ai nindou aboedambo-fendürimbo yahumboani sihefimbo nafuimbohunda Krais ai ahанди fi masagado. ⁷ God aiyu ahандihoari ranı hoafि ra semindı ho Suda-yafe ndifombo bokarihefendürühi yamundife-ndürimbo kafoare hiniňgi-mareandırı. Ranahambo ro tikariheambo-yahi-poantı, nja anihondümboanahı hoafayahı. Rananımbو Suda-yafe ndifo ai Kraisımbо anihondümbo-rihorühi asu anihondü hohoanımo fiftirimbihind-amboane.

⁸ Muŋguambo nindowenihı ngoafि ngoafи ranihunda ai warı botırundühi didibafimbemonda sahehea hohoanımoayahı. Ai sürühoeimbi niňgomombo asu simborı hoafikoate-ndimondühi Godimbo didibafindafundi.

Nimorehi-yei hoaf-ane

⁹ Nimorehı ai hoearı ndorıhoayo-weimbı güdühindühi afınd-afındıkoate asu ahei fi hıfınambo-ndıhindı. Ai ahei mbırınanıdı didıboadofe yihuru asu gorınambo naftirundeimbıhundi ranambo fi yihuru-ane asu hoearı kakı adükarıfihi semindümbı yihuru-ane ra moeisahı. ¹⁰ Nja nimorehı ai Godındı hoafи süŋgumbo seimbo ana, ai ratüpuri aboedi ratüpürimbeysi-amboane ranane nimorehıyei

yihuru hondayo. **11** Nimorehi ai hifandı-rundeimbi-yomondı hoarehindeihı sisikoate nımandeimbo Godındı hoafı himborımbeyei-amboane. **12** Ro ıgırı hınıngı-ndıheandüra nindowenihambo hıbadühüpuri asu Godındı hoafı yamundıhipuri ndühündı, ıga wanı. Nga nimorehi ana moanı sisikoate nımarımbö Godındı hoafı himborımbö yangır-anei. **13** Nımboe sapo God ai Adamımbö boatei nafirürı mburamboyu, asükaiyu süngeunambo Ifımbo nafımarandı. **14** Nga asu Adam ai moai tıkai hoafı ranahambo anıhondümbo-reändı, ıga wanı. Nimorehi aiyo tıkai hoafı ranahambo anıhondümbo-mareändı ranıyo asu ai moaruwai hohoanımomayo. **15** Nga nimorehi ana nımorı wakemındı ratüpuri ratüpürımbeyei-amboane. Asu ai yarıhindühi Godımbö munjuambo si aho ra anıhondümbo-rıhorühi, nindoumbo hıpoambofe hohoanımo ra süngeurıhündühi, sürühoeimbı hohoanımoyeihı asu ahei fi hıfınambo-arıhindı ana, God ai aheimbo aboedambo-ndearümbui.

3

Kraisındı nendambo hifandı-rundeimbi-yomondı hoafı

1 Hoafı nda tıkaiyopoanı, ıga anıhondane; Nindou düdi ai Kraisındı nendi aheimbo hıfandıyondürımbö hohoanımoayu ana, asu ai ratüpuri aboedi ranahambo yifırıyu hayamboani. **2** Hıfandırandırı-randeimbi nindou bıdıfırı ai ahandı moaruwai hohoanımo nımarıkoate-ayo ranahambo

türüfoefe hoeifekoate-mbiyei-amboane. Asu moanि nimorehi mamि semündümb-animbo mbününgu-wamboane. Nindou ranai ahandи fi diboadore hifandimbirand-amboane asu ndore nünguanि nindou ai ahambo aboed-ani mbisei-amboane. Asu nindou ahandи worina tükehindи ra ndore hifandimbirandür-amboane. Asu ai aboedi yamundea-ndeimbimbiyu-wamboane.

³ Asu ai ḡirи bia afindи ndümündü asu ai ḡirи harimbo hohoanimondu, ḡa himboari hoafenduhи s̄imborи hoafikoate nindoumbiyu-wamboane. Asu aiana ḡirи kaki afindи semindimbo hohoanimondu. ⁴ Ai ahandи aborüdi ranaheimbo didiboado-ndearuhи asu nimoakidibou ai ahambo ahinyeihи ahandи hoafи himboriyeihи süngumbirihind-amboane. ⁵ Nindou ranai ahandи aborüdi ranaheimbo didiboadofekoate-ayu ana, asu ai nüngunde Kraisindi nendi ranaheimbo hibadi mandandüra? ⁶ Anihondümbo-reandeimbи nindou s̄imborи aiana nimai hifandi-randeimbimbofe-poanisi, ḡa ai ahandи fimbo borindу asu God ai ahambo Satanimbo ramariri nou tijirifo dagadombui. ⁷ Ngä nindou düdi Godindi hoafи himborikoate-mayei ahei mbusümo aboedi mbumundi anüngu ai-animbo hifandi-randeimbimbofi mbitmaru-amboane. Ngä asu nindou ranai ahei himboahü mbumundi nüngokoate-ayu ana, asu nindou ranai yiboarukondihoranи asu Satanindi andürämbe keboembui.

Kraisindi nendi-yei ratüpuriyomo-rundeimbiyomondi hoafи

⁸ Mamи yahurai-ane Kraisindi nendi-yafe ratüpuriyomo-rundeimbи amboanи ai ahamundi

ratüpuri ranahambo ndondu hohoanimo-mbemondamboane. Nindou ranai ḥgiri afindibia ndimindimo asu ḥgiri nümüs nou moaruwai hoafindimo aboedi hoafindimo ndundi. Asu ai ḥgiri nindou bidifiri-yeimayo kak semindirambo hohoanimo. ⁹ Rananimbo asu ai Godindi h̄mboahü hütikoate-yomondühi anhondümbofe hohoanimo dibo menjoro God ai sihefimbo nafuimayu ranahambo ktkihisafimbirundimund-amboane. ¹⁰ Weaŋgurühi ahamundi hohoanimo ranahambo yandu hoeindundani, asu ranı hohoanimo aboedi mbumundi ḥgoan-animbo asu se ahamumbo ratüpuryomo-rundeimbimbo-ndüpuri h̄ininqimbirupur-amboane. ¹¹ Mamı yahurai-anenimorehi amboanı ai ahei ratüpuri ranahambo ndondihi hohoanimombeyei-amboane. Ai ḥgorümbo daboadanı hoafindeimboyei. Ai ahei fi h̄fnambo-ndihindühi anhondümbo ratüpuryimbeyei-amboane. ¹² Ratüpuryomo-rundeimbı aiana nimorehi mamı yanqiri sowandumondeimbı-mbemond-amboane. Asu ai ahamundi aborüdi ranaheimbo ndondundür h̄fandimbirundür-amboane. ¹³ Ratüpuryomo-rundeimbı ai aboedi ratüpuri ratüpuremo ana, nindou ranahamundi nduri aboedi yagodimboe. Rananimbo ai ahamundi Sisas Kraisimbo anhondümbofe ranahambo hoafimbo yihimbokoate-ndimboemo.

Godindi hohoanimo nimindihündi hoafi

¹⁴ Timoti, ro sihambo sowana nimehünou s̄inimbo afindibia hohoanimo-ayahahı, ḥga asu ndanı moatükunimbo pas nda sürü paparıhandi.

15 Ranimboanah iasu ro n̄mai s̄nikoate-ndahan i ana, asu se hoaf i nda hoeindo hawa aboedi hohoanimo Godind i nendi sihiri singufemboayo ra fifirindo-wamboyaf t. Ran i nindou sihiri ana yangir i koadürümbo nüngumbü Godind i nendi fand ihi arihündi ranaheimbo kambohoani nahu rai anihondümbofe hohoanimo ra nginemindi ndürimboaneft.

Kraisimbo herü

16 Sihiri ndond ihu fifirindihumboane, n̄ga Godind i nimindi hoaf i hohoanimo ra ndorihoeimb i hamind-an e. God ai dib o-hoaf i weindahimareand i ra ndahurai-an e.

Nindou n̄morimbofi tüküme fiyuwa
hoeimar ihor i.

Yifiaf i Aboedi ai nafuimayo ahant i hoanimo mbumund-an e.

Sünambeahind i nendi ai hoeimar üwuri.

Ahambohunda Suda-yafe ndifoambo hoaf i bokamar ihoemo.

Hifinind i n̄moreh i nindowenih i ai ahambo anihondümbo-mar ihor i.

God ai sünambe serümündü mahafu.

4

Tikai hoafümbi nendi-yafe hoaf i

1 Yifiaf i Aboedi ranai wudi poapore hoaf i yowohü yahoya: Süngunambo ana nindou bidifiri ai anihondümbofe hohoanimo ra hininqi-ndihimboyei. Asu ai tikai hoafümbi sanend i kabomo ranahei yafambehündi himborindeih i asu ranahei yamundi fe hoaf i ranahambo süngundühimboyei, meho.

2 Yamundi-fe hoafि ra tिकai hoafियomo-rundeimbि-ymondि-mayo hoaf-ane. Ahamundi न्गुसुफोम्बे hohoanिmo ra mamिकारि-ndapuruh-anिmbo asu ahamundi moaruwai hohoanिmo ranahambo न्गिरि amoanिngि-ndिmo ndundi. **3** Ranि nindou ranai nिमोरेहि semिंdिkoate hohoanिmo asu bिदिफिरि sesि wehisaoombo hohoanिmo ra refemboane mbिसिम्बोemo. Nga nindou dिदियei ahambo anि�hondümbo-रिहोरि asu hoafि hondü fिफिरारिहिंdि ranai sesि sahुशिः asu ahambo hिहिफिम्बोहुंda God ai sesि ra nafिमारांd-ane. **4** Nga asu munjuambo moatükunि God ai nafिमारांdि ra aboed-ane. Nga se ranि-moatükunि ranahambo moaruwai-ane mbिसेम्बोयei, nga Godिम्बो hिहिफारिहोरि ana, ndahümündi. **5** Nga asu Godिंdि hoafि sुंgu sिहेफि dिदिबाफि fe hoafि rasüngunambo munjuambo sesि ra Godिंdि yangirि tükündि�femboe.

*Timoti ai Sisasिंdि ratüpurिम्बो aboedi
mbününgu-wamboane*

6 Asu se ndanि hoafि ra wandafि mamि ranaheimbo hoafayaфиndürि ana, asu se Sisas Kraisिंdि ratüpurियafi-randeimbि aboedi safि nिम्बोम्बोयafi. Anि�hondümbofe hoafि asu yamundi-fe hoafि aboedi ra se sुंguaro hafि ranि-सुंgu se न्गिनिंdि nिमांdिम्बोयafi.

7 Asu se hिहिंdि wataporि moaruwai ranahambo ana daboadanambo-ndowandi. Nga se Godिंdि hohoanिmo ranahambo yangir-anिmbo yamundi-yamundi-ndowandi.

8 Sिहेफि fi yamundi-yamundi-fe hohoanिmo

ndanana moani akidou fandihemunimboe. Nga asu Godindi hohoanimo sijngufembo yamundi-yamundife ra sihefimbo afindi safi fandihemunimboe. Ran-i-moatükuni animbo yangiri animboefi ndan-simboani fandihemuni asu sijngunambo koadürümbo-koadürümbo yangiri nijngombo semindimbo ran-i-simboani amboani fandihemuni raraondamboe. ⁹ Hoafi ra anihondü hamind-ané, nga munquambo ra anihondümbo-mbirihind-amboane. ¹⁰ Godindi hohoanimo sijngufembo ra ratüpuriyefühi hüti-hütiayefi. Sapo ro yangiri nüngumbü Godimbo anihondümbo-rihurühi himboayefi. Nga nindou didyei ahambo anihondümbo-arihori ranaheimbo aboedambo-reandüreimb-ani.

¹¹ Nga se nindou ranaheimbo hoafi ra dabadürühi yamundowanduri arandi rananimbo sijngumbirihind-amboane. ¹² Ahei himboahü ana se nindou akohoand-anafi, nga asu ai sihamboa aiana nindou yangir-ani mbisahüninimboyei, nga wan-i. Nga se nindou aboedi mbumundi hamindi nimbafan-animbo, asu anihondümbo-rihindeimbü ai sihafi hoafi, nijgo, hijpoambofe hohoanimo, anihondümbofe hohoanimo asu sürühoeimbi hohoanimo ra sihambo hoeirihinint hehimbo sijngumbirihind-amboane. ¹³ Ro tüküfekoate-yahambe nindou himboahü Godindi hoafi hoeindo wataporimbo-ndandühi, kikimiboadowa-ndürühi asu ahandi hoafi yamundowanduri ndandi. ¹⁴ Horombo hijfandi-rundeimbü ai sihambo war-i wamini nanduninan-i God ai ahandi hoafi hoafiyurandeimbindi hoafi-sijngu sihambo ranipoani ratüpur-i masaganint. Nga se ratüpur-i ra

mbosindamboyafi. **15** Muñguambo ratüpuri ranahambo sīhambo hoafimayahī ra se ndondo hībadandi ratüpuri aboedi ra tüküfembohündā tīnīrifondafī. Rananīmbo asu muñguambo nindou-yei hīmboahū sīhafī hohoanīmo ra aboedi tükümbifeyo-wamboane. **16** Se nindou aheimbo yamundaro-wandürane, asu sīhafī hohoanīmo ranane ranahambo ndondo hībadandi. Se yaro ḥgīnīndī nīmbafī. Se radowandühī ana, se-anafī asu sīhafī hoafī hīmborīyeimbī ra muñguambo aboedambo-ndahimboyei.

5

Ngoriū nindouumbo dīdīboadofe hoafī

1 Se boagīrī nindouumbo ḥgīnīndī hoafīndamboyafi, ḥga sīhafī apembo hīnīngīrou safī dīdīboado-arīworī nou-anīmbo asu ahamumbo amboani radowapuri. Asu akohoandambo amboani sīhafī akīdambo rawaroworī nou rando dīdīboado-ndowapuri. **2** Se nīmorehī boagīrambo amboani dīdīboado-ndowandürī sīhafī me hondū rawarowandī nou. Asu se yihoarīf-amborīmbo dīdīboado-ndowandürī sürühoeyawebi hohoanīmo süngu sīhafī rehī hondümbo rawarowandī nou.

Nīmorehī kaisahoabediyei hoafī

3 Se nīmorehī kaisahoabedi ranaheimbo aheiamboa hamīndī nīboadeia ndondondīworū. **4** Nga asu nīmorehī ranai nīmoreimbī-ndowohü ahuirīhoandeimbī-ndowanī ana, nīmorī ai boatei ahei hondī asu asarī ranaheimbo mbīfarīhe-hindür-ambōane. Ranī

hohoanimo ra Godindi hohoanimo sūngufe-ané, ñga yamundowandürí. Asu ai nimorehi ranahambo ndondihí hibadihündühi horombo moaŋguimarandürí raní-sūngumbo simbori amboani mbifarihe-hindamboane. Raní hohoanimo ranimbo-ani God ai yifirayu.

⁵ Nimorehi ranai nindowenihambo digeri haya ai-yangiri hamindi níngombo ana, ai Godimbo hibadíröhü nimbí-nimbísi ahambo fehefe ranahambo didibafindo pindo nda ñgomboe. ⁶ Ngá nimorehi kai ai moaní ahandi fimbo yangiri hohoanimo sūngure arandi ana, nimorehi ra yifiyombo nahurai-ane.

⁷ Se anihondümbo-ríhindeimbí ranaheimbo raní hohoanimo ra randihindi mbisafananimbo asu ai ranahambo sūngundühi ñgeianí asu nindou ñgíri aheimbo moaruwai hoafindahündüri. ⁸ Nindou düdi ai ahandi mamísiri asu ahandi fikimínindí ranaheimbo-poanimbo didiboado-fendüríkoate-ayu ana, nindou ranai anihondümbofe hohoanimo ranahambo daboadi hihreamboani. Ngá nindou ranai anihondümbofe-koateyeimbí ranaheimbo ñgasündearü haya ai moaruwai hamindi nüñgumbui. ⁹ Kaisahoabedí ai 60 hímbaní ñgasündandeimbí nindowenihí mami yangiri serimindoweimbí ranahambo aboedi hohoanimo sūngureandeimb-ane asei nimorehi yahurai yangir-animbo kaisahoabedí-yafe fehefembo bukambe ndüri pefendürimboane.

¹⁰ Ai aboedi hohoanimo-yando-imb-ane mbisei-amboane. Raní-ratüpuri aboedi yahuraimboanahi hoafayahí ai ahandi nímorí ndore hifandimbírand-amboane

asu nindou semindî worinambo-mbirereand-amboane, anihondümbo-rîhindeimbî-yafe tînjari popoai-mbirihend-amboane, nindou tînjirifo tükündifeyoani mbifarîhendür-amboane asu munguambo aboedi ratüpuri aho ra rambireand-amboane. ¹¹ Nga se kaisahoabedî akidou nîmori safî aheimbo fehefembohündambo ahei ndüri pandowanndürimboyafi. Ai hoafindeihî animboya, 'Ro Kraisindi ratüpuriimboanefî' mbisei hehi, asu ahei fimbo yangiri hohoanîmondeihî anamindi ñgorü semündümbo mbisei hehi Kraisindi ratüpuri ra hînîngi-ndîhimboyei. ¹² Asu sapo ai nîni-moatükunîyo horombo hoafîyeihî randîhumboyefî masei ra refekoate-ayei ana, ai hütindeimboyei. ¹³ Asu ai ñgorü hohoanîmo yarîhi arîhündî ra ratüpuri koate-ndeihî moani worinî-worinîndeimboyei. Asu ratüpuri koate yangiri-poani, nga ai bodîmondambo hahabodeihî daboadanî tehündîhündüri asu bîdîfîri-yafe moatükunî ranahambo sefe fehefendüri nîni-moatükunî ai hoafîkoate-mbomayo ra wataporîmborîhü arîhündî. ¹⁴ Ranîmboane kaisahoabedî akidou nîmori safî aiana asükai anamîndîhü-mbeyahind-amboane asahi. Rananîmbo nîmori wakîndîhümundi mbundîhümbo asu ahei worî ra hîbadîhündî. Randahindan-anîmbo nindou ai ñgîri ahei moaruwai hohoanîmo hoeindîhindühi asu moaruwai hoafindei. ¹⁵ Nga nîmorehi bîdîfîri ana ai daboadî hîhîriyahi hehimbo asu Satanîndî sünju heimboanei. ¹⁶ Nîmorehi anihondümbo-reandeimbî, nîmorehi kai mamî ahanti worambe ai-dibombo anîngo ana, nîmorehi

ranai ndonde hibadandi. Sapo nimorehi kai ranahambo ana anihondümbo-rihindeimbı ai ıgorıt ahambo hibadındıhündi ranımbohündi. Nga nimorehi kai dıdiyei nindou ıgorü ai-amboanı hıfandıyondürü-koate-ayeı ranaheimbo-anımbo anihondümbo-rihindeimbı ai hıbandı-hündürımboyeı.

Hıfandı-rundeimbı nindou ai aboedi ratüpuri-ndimonda ndondıhu hibadıhu-purımboane

17 Asu hıfandı-rundeimbı ai aboedi hıfandarundi ranı-süngumbo ahamumbo aboed-anemo mbısaüpürüh-anımbo aboedi mbıfari-hehipurımboane. Godındı hoafı hoafıyomo asu yamundu-rundeimbı ahamumbo ranı-poanımbo hamındı mbıfari-hehipuramboane. **18** Sapo nindou ahanti ratüpuri ranahambo kakı saimbo ranahambo-hündambo Godındı hoafı yare hoafıyowohü yahoya, ‘Burmakau ai wit hıpirı fırıhendühı asu safı dedımboe sei hehi yafambe kıkıhındı-hümındımboyeı,’ meho.* Asu ıgorü hoafı yahoya, ‘Nindou ratüpuri-yurandeimbı ranai ratüpuri ranı-süngunambo kakı ndemündümbui,’ meho.

19 Nindou mami ai hıfandı-randeimbı ranahambo papı-hoafındüranı ana, se ahanti hoafı hımborı-ndamboyafi. Nga yimbuyafanı asu ıgımıyomo ai hoafındımondan-anımbo hımborındıfaı. **20** Asu hıfandıru-rundeimbı

* **5:18:** Por ai hohoanımoyuhü yahuya, Anihondümbo-rihindeimbı ai ahei hıfandı-rundeimbımbo kakı-napo mbıfarihe-hipur-amboane, mehu. Ranı-hoafı ra weindahı-fembohündi ai Baiborambeahındı hoafı hoafımayu. 1 Korin 9:8-12, Io 25:4, Ruk 10.7

nindou b̄idif̄ri ai moaruwai hohoanimo-ndimondani ana, se ranahamumbo hifandiru-rundeimbi-yomondi himboahü hoafindafihü d̄idiboado-ndowapur-animbo asu hifandiru-rundeimbi b̄idif̄ri ai amboani yihimbo-mbeyomondamboane.

Timoti ai ahandi hohoanimo ranahambo ndonde h̄ibadandi

²¹ Ro God, Sisas Krais asu God kafoareapure-imbi sünambeahindî nendi ahamundi himboahü sihambo hoafayahanini, se randowandi masahi mami yahurai hohoanimo-animbo munjuambo nindou ndondo süngundandi. ²² Nga se yowanî nindou Godindî ratüpuri ratüpurimbohunda kafoefi hininqifimbo ra nimehünou warî ahandi wami nandowamboyafi. Se Godindî himboahü mbumundi ninqombo h̄ibadambo, nga ngorü ai moaruwai hohoanimoayu ra se ai-dibo mamambe-ndafamboyafi. Nga se sürühoeimbi nimbafi ngaft. ²³ Se hoe yangiri ndimindimboyaft, nga akidou wain hoe amboani sihafi furi asu angünî sowandifi arandi ra farihefe-ninimbohunda ndimindifi. ²⁴ Asu nindou b̄idif̄ri-yei moaruwai hohoanimo ra aheimbo yibobofekoate-yuambe weindahî adükari tüküfe arandi. Asu nindou bodimondi-yei ai dibomboane engoro, nga süngunambo weindahî tükündifemboe. ²⁵ Mami yahurai-anne aboedi hohoanimo amboani weindahî tüküfe engoro. Asu b̄idif̄ri aboedi hohoanimo nimehünou weindahî tüküfekoate-ayo ra ngiri munjunambo dibo yagodo.

6

¹ Mun̄guambo an̄hondümbo-r̄ihindeimb̄i
 𝜂 gorü nindou-yei moan̄ ratüpuriyei-
 r̄ihundeimb̄imbo-yahi an̄imboei ai
 ahei h̄ifandırundür̄i-rundeimb̄i nindou
 ranahamumbo ahin̄indeih̄i ahamundi
 hoareih̄imbeyei-amboane. Ranan̄imbo
 nindou ai 𝜂ḡir̄i Godindi ndüri asu s̄ihefi
 yamundi fe hohoan̄imo ranahambo moaruwai
 hoaf̄indu. ² Nga ratüpuriyei-r̄ihundeimb̄i-yei
 h̄ifandırundür̄i-rundeimb̄i ranai an̄hondümbo-
 rundeimb̄i aiyomo ana, ai yowan̄ randihi
 hohoan̄imondeih̄ya, ‘Ro mam̄i apodoho
 nahurai-anef̄i, nga ro 𝜂ḡir̄i ahamundi hoaf̄
 h̄imborindeft̄,’ mb̄isei, nga wan̄. Nga ai
 randihi hohoan̄imondeih̄i an̄imboya, ‘Nindou
 ndanahamumbo aboedi fehefembohünda
 ratüpuryef̄i nda ai an̄hondümbo-rundeimb̄i-
 memondamboanef̄i ro ahamumbo hohoan̄imo
 parar̄ihupuri,’ mb̄isei. Se n̄morehi
 nindowenih̄i aheimbo aboedi hohoan̄imo ra
 yamundowandür̄uh̄i asu rasüŋgufembo 𝜂gusüfo
 botindowandür̄i.

³ S̄ihefi Adükari Sisas Kraisindi hoaf̄i ai
 s̄ihefimbo Godindi hohoan̄imo süŋgufembo
 yamundeamuni arandi. Asu nindou 𝜂gorü
 ai yamundi fe hoaf̄i ra h̄in̄iŋgīre haya ran̄-
 poan̄imbo hoaf̄i yamundareandür̄i ana, nindou
 ranai ahandi hohoan̄imo ranahambo yangir-ani
 af̄indi hohoan̄imoyuhü hoaf̄i h̄imborikoate-
 ayu. ⁴⁻⁵ Aiana f̄ifirife-koate nindou nahurai-
 anemo. Nga ai n̄ini akidoumbo ndüri asu n̄ini
 kaboadıhumbo yaho hefe hoaf̄inambo s̄imbori-
 s̄imborimbo-anemo mam̄ikari hohoan̄moemo.

Ranî hohoanîmo ranî-süngumboane ndani hohoanîmo tüküfe arandî: Nindou ɳgorümbô moaruwaimbofi, sîmborî-sîmborî, tîrifœfi hoafî, ɳgusüfoambe nîmbîyo asu hoafînambo sîmborî-sîmborî, munguambo hohoanîmo ra tüküfe arandî. Nindou rasünguru arundi ana, ahamundi hohoanîmo ra mamîkarî-rapurûhî moai akîdou amboanî hoafî hondü ra wudipoaporu fîfirundi. Ai Godîmbo süngufe hohoanîmo ana aboedî napo semîndî naftîmbai yahomo houmboanemo. ⁶ Anîhond-ane, sîhîrî Godîndî hohoanîmo sünguarîhundi ana, asu nînî-moatükunî God ai sîhefîmbo semuni arandî ranahambo hîhîfî-hîhîfîyefühî aboedî napo nahurai sahumîndefî arîhundi. ⁷ Sîhîrî fîfirîhumboanefî, sîhefîmbo sîhefî boagîrî ai wakîrî-hümündimuni sîmboanî moai nînî-moatükunî sahumîndefî hoahumbo-yefîpoani tükümehundi. Ranî süngumboane asükai yîfayefî amboanî ɳgîrî nînî-moatükunî ndahumîndefî ɳgefî. ⁸ Nga sesi hoeari napo sîhefîmbo engoro ana, ra ndear-ane mbîsefîmboane. ⁹ Nga nindou ai kaki-napo afîndî semîndîmbo hohoanîmoayeî ana, nînîhondî andürâmbe pîrayo nahurai randahimboyei. Ai afîndî moaruwai moatükunî refembo hohoanîmo-ndeimboyei asu ranî hohoanîmo rananîmbo aheimbo mamîkarî-ndandürîmboe. Ranî süngunambo-anîmbo ai moaruwaimbo-ndahimboyei. ¹⁰ Kakîmbo hohoanîmo pefe ana moaruwai hohoanîmo afîndî ranahandî nîmîndîh-ane. Nindou bîdîfîrî ai kakî afîndî semîndîmbo hohoanîmoyeihî anîhondümbofe hohoanîmo hînîngî-rîhindühî

afindì hamindì tñjirifo masahümündi.

11 Nga Timoti, Godindì nindou-anafì, ñga se ranì-hohoanìmo ranahambo feboawandì. Nga se mbumundi hohoanìmo, Godimbo sñjgufe hohoanìmo, ñgusüfo pefe hohoanìmo, tñjirifo tüküfeyoani moanane yaho ñgìnindi nñgombo hohoanìmo, asu himboari hoafendühi hohoanìmo munguambo ra se sñgundandì. **12** Nindou Kraisimbo anihondümboariri ana, sapo nindou napo semindimbohündä pípayomo nahurai-ane. Ranimbohündamboane se aboedi pipindafi ñgafimbo yangiri koadürü-koadürümbo nñgombo ra ndowandifì. Se nìmorehi nindowenihimbo sihambo anihondümbofe hohoanìmo ranahambo hoafì-mayafindüri ranimbo God ai sihambo hoafiyumboani yangiri koadürümbo nñgo ranì semindimbohündä. **13** God ai munjuambo moatkunìmbo yangiri nñgo sai arandi asu Sisas Krais ai Pondius Pairatindì himboahü nüngumbo anihondümbo fífirifoare hoafìmayu ahafandi himboahü sihamboya ndahurai randowandi asahi. **14** Sihambo refembo hoafìmayo ra hütikoate-ndafihü wudiopoapondo yando ñgafì Adükari Sisas Krais ai kuduanì rananìmbo asu ñgiri hoafì yagodo. **15** Ai weindahì tüküfemboayu ra God ai ahambo tüküfembo hoafìmayu ranì-sñjgu tükündifimbui. God aiana aboedi yangiri nüngumb-ani asu ai mamani munju-moatkunì hifandarandi. Aiana munjuambo bogori nindou-yei bogori hond-ani asu hifandirundeimbì-yomondì Adükari hond-ani. **16** Ai mami yangir-ani yifìyo-rakoate-ayu. Aiana si

afindı peyoanı ranıfih-ani anüngu, nga ranıfikimı nindou mami ai-amboanı ngırı ngu. Nga asu nindou mami ai-amboanı moai horırı asu ngırı hondırı. Ranımboane munjuambo si sıhırı ahambo hohoanımo-ndıhurani ai munjuambo ngınindeimbı-mbiyu-wamboane, nga anıhondane.

¹⁷ Nindou hıftı ndanıhündambo napo afındeimbı ranaheimbo hoafındafındırı ai yowanı borındeimboyei. Ai nımeħünou moaruwaiyo-randeimbı napo ranahambo ngırı anıhondümbo-ndıhindı, nga yowanı. Nga God ai sihefımbı hıhıftı-hıhıftımbohunda aboedı moatükunı saimuni arandı ranahambo anımbı anıhondümbo-ndıhurımbıboane. ¹⁸ Napo afındeimbı ai aboedı hohoanımonduhü aboedı ratüpuri afındeimbımbıyu-wamboane asu sai-randeimbımbıyu-wamboane. ¹⁹ Ai rasünguarıhindı ana, aheimbo süngunambo farıhefembo napo gugurıhindühi nahurai-anne aiana süngunambo yaŋırı nıŋgo hondüra ndahümündimboyei.

²⁰ Timoti, se God ratüpuri sıhambo masendi ra wudıpoapondo hıbadandı. Munjuambo nımindı fífırıfe-koate hoafı ranahambo daboadanambo-ndowandı. Nindou bıdıfırı ai tıkarıhi hehi hoafıyeihı seiya, ‘Hoafı nda nımindı fífıreandeimbı hoaf-ane,’ mbıseimboyei, nga se hoafı ranahambo hımborındamboyaftı. ²¹ Nindou bıdıfırı ai ranı hoafı ranı-süngurıhindühi anıhondümbofe hohoanmorı hıntıŋrı-rıhimboanei.

Godındı moanı hıpoambofe hohoanımo ai sedıbo mbeyango-wamboanei.

Godindî Hoafi

**The New Testament in the Angor language of Papua
New Guinea**

Nupela Testamen long tokples Angor long Niugini

Copyright © 2001 The Bible Society of Papua New Guinea

Language: Angor

Contributor: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-01-07

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

c500d379-d0cf-5c22-9613-91d7bcc63af3